Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumam, ar ko attiecībā uz tādu lauka apskašu atbilstību, kuras graudaugu sēklu ražošanai paredzētiem augiem veic Ukrainā, un attiecībā uz Ukrainā ražotu graudaugu sēklu līdzvērtīgumu groza Padomes Lēmumu 2003/17/EK"

(COM(2020) 137 final – 2020/0053 (COD))

(2020/C 429/35)

Vienīgais ziņotājs: ***Arnold PUECH D'ALISSAC***

Apspriešanās	Eiropas Savienības Padome, 17.4.2020.
	Eiropas Parlaments, 16.4.2020.
Juridiskais pamats	Līguma par Eiropas Savienības darbību 43. panta 2. punkts
Atbildīgā specializētā nodaļa	Lauksaimniecības, lauku attīstības un vides specializētā nodaļa
Pieņemts specializētās nodaļas sanāksmē	29.6.2020.
Pieņemts plenārsesijā	18.9.2020.
Plenārsesija Nr.	554
Balsojuma rezultāts	213/1/4
(par/ pret/ atturas)	

1. **Komisijas priekšlikuma priekšvēsture**

1.1. Ar Padomes Lēmumu 2003/17/EK [1] ir noteikta atsevišķu trešo valstu noteikumu līdzvērtība attiecībā uz lauka apskatēm un konkrētu sugu sēklu audzēšanu [2].

1.2. Noteikumi, kas attiecas uz minētajās valstīs novāktām un kontrolētām sēklām, sniedz tādas pašas garantijas attiecībā uz sēklu īpašībām un pasākumiem, kuri veikti to pārbaudei, sēklu identifikācijas nodrošināšanai, marķēšanai un kontrolei, kā noteikumi, ko piemēro Eiropas Savienībā novāktām un kontrolētām sēklām.

1.3. Ukraina nav iekļauta Lēmuma 2003/17/EK trešo valstu sarakstā, tāpēc tajā novākto graudaugu sēklas patlaban nav iespējams importēt Eiropas Savienībā. Ukraina ir iesniegusi Komisijai lūgumu uz Ukrainas graudaugu sēklām attiecināt Padomes Lēmumā 2003/17/EK izklāstītos līdzvērtīguma noteikumus.

1.4. Pēc minētā lūguma saņemšanas Komisija ir pārbaudījusi Ukrainā piemērojamos tiesību aktus un veikusi revīziju par lauka apskatēm un valstī ieviesto graudaugu sēklu sertifikācijas sistēmu. Tika secināts, ka Ukrainā spēkā esošās prasības un sistēma ir "līdzvērtīgas" Savienības prasībām un sistēmai un ka tās sniedz tādas pašas garantijas kā Savienības sistēma.

1.5. Tāpēc Komisija ierosina ar lēmumu, kas jāpieņem Eiropas Parlamentam un Padomei, atzīt, ka Ukrainas sēklas ir līdzvērtīgas tām graudaugu sēklām, ko novāc, ražo un kontrolē Eiropas Savienībā.

2. **Secinājumi un ieteikumi**

2.1. EESK ņem vērā pozitīvos rezultātus, ko Komisija ieguvusi, saskaņā ar Lēmuma 2003/17/EK II pielikumā izklāstītajiem nosacījumiem veicot Ukrainā pārbaudes, kuru mērķis bija atzīt ar graudaugu sēklu sertifikāciju saistīto tiesību aktu prasību un oficiālo kontroļu līdzvērtīgumu. Tomēr revīzijas ziņojumā norādīts, ka dažas normas Eiropas Savienības

[1] OV L 8, 14.1.2003., 10. lpp.

[2] Atbilstīgi Padomes Direktīvām 66/401/EEK (OV 125, 11.7.1966., 2298. lpp.), 66/402/EEK (OV 125, 11.7.1966., 2309. lpp.), 2002/54/EK (OV L 193, 20.7.2002., 12. lpp.) un 2002/57/EK (OV L 193, 20.7.2002., 74. lpp.).

prasībām atbilst nepilnīgi, piemēram, sertificētu sorgo sēklu izolācijas attālumi, kas ir zemāki, kukurūzas hibrīdsēklu ražošanai izmantoto vecāku līniju šķirņu tīrības līmenis un citu šķirņu sēklu saturs sertificētās kukurūzas sēklās.

2.2. Ievērojot iepriekšējo atzinumu kontinuitāti ([3]), EESK atbalsta izskatāmo tiesību akta priekšlikumu, taču ierosina tā piemērošanu pārcelt līdz brīdim, kad pēc *ex post* pārbaudes ES būs saņēmusi garantijas, kas pierādītu, ka revīzijas ziņojumā konstatētās nepilnības ir novērstas, ražošanas standarti Ukrainā precīzi atbilst Eiropas prasībām un ir nodrošināta negodīgas konkurences neesamība, kā arī novērsta jebkāda nelabvēlīga ietekme uz dabu.

2.3. EESK atzīst, ka līdzvērtīguma atzīšanas rezultātā ieguvēji var būt ES sēklu ražošanas uzņēmumi, kuri darbojas Ukrainā, potenciālie ES sēklu importētāji, kas iepērk sēklas no šīm valstīm, kā arī ES lauksaimnieki, kuriem turpmāk būs pieejams plašāks sēklu klāsts, taču uzskata, ka ir jāpanāk abpusēja importa kontrole un jānodrošina vienāda aizsardzība abu pušu patērētājiem.

Konkurences kontrole ir jāpiemēro abpusēji, lai nekropļotu tirdzniecības apstākļus Eiropas organizācijām, kuras darbojas ES teritorijā.

2.4. EESK tomēr vēlas uzsvērt atsevišķus tehniskus aspektus, kas saistīti ar sēklu ražošanas veidiem, kuri Ukrainā un Eiropas Savienībā ir atšķirīgi, un jo īpaši tas attiecas uz augu aizsardzības līdzekļu pieejamību. Ukrainas ražotājiem ir piekļuve daudz plašākai augu aizsardzības līdzekļu gammai nekā Eiropas Savienības ražotājiem un viņi var izmantot vielas ar tādu saturu, kas Eiropas Savienībā ir aizliegts. Šīs atšķirības rada konkurences kropļojumus un var kļūt par cēloni tādu produktu nonākšanai Eiropas Savienībā, kas neatbilst ES veselības un vides standartiem. Kā spilgtākos piemērus var pieminēt tādu vielu pieejamību, kas tiek izmantotas nezāļu apkarošanai, piemēram, atrazīnu (Eiropas Savienībā aizliegts kopš 2003. gada) un acetohloru (Eiropas Savienībā aizliegts kopš 2012. gada). Līdztekus ietekmei uz veselību šo vielu pieejamībai ir plašs ietekmes spektrs: to iedarbība ir paliekoša, tās ir tehniski efektīvas pret nezālēm, to izmaksas ir nelielas un tās nodrošina stabilas konkurences priekšrocības Ukrainas ražotājiem. Runājot par aizsardzību pret kaitēkļiem, Ukrainas ražotājiem joprojām ir pieejamas neonikotinoīdu grupas darbīgās vielas, no kurām daļa Eiropas Savienībā ir aizliegtas, piemēram, klotianidīns, tiametoksāms vai drīzumā aizliegtais tiakloprīds.

2.5. Saskaņā ar Eiropas zaļo kursu ir jāaizsargā, jāsaglabā un jāstiprina Eiropas Savienības dabas kapitāls un jāaizsargā iedzīvotāju veselība un labjutība pret vides risku; tādēļ Ukrainai ir obligāti jāpārtrauc sēklu ražošanā izmantot ķīmiskās vielas, kuras Eiropas Savienība ir aizliegusi izmantot tās teritorijā. Ukrainai ir jāpiemēro tāds pats prasību līmenis kā Savienībai, jāapņemas stingri ievērot visus Parīzes nolīguma nosacījumus un jāļauj katru gadu novērtēt noslēgtos nolīgumus. Nedrīkst pieļaut, ka atšķirības turpina pastāvēt vai palielinās. Pretējā gadījumā nevar atļaut tirgot sēklas ES tirgū.

2.6. EESK ir iepazinusies ar Komisijas nostāju, kura uzskata, ka minēto produktu sertifikācijas procedūru atzīšana ir tehniskas dabas jautājums. Tomēr, ņemot vērā iepriekš minēto un to, ka Eiropas Savienības tirgus atvēršana trešo valstu produktiem radīs ekonomiskas un sociālas sekas, Komiteja iesaka Komisijai pirms lēmuma pieņemšanas veikt ietekmes novērtējumu, lai pārbaudītu, vai šā pasākuma īstenošanas rezultātā necietīs Eiropas ražotāji (lauksaimnieki, kuri audzē sēklas, vai arī sēklu uzņēmumi) un jo īpaši mikrouzņēmumi un mazie uzņēmumi.

2.7. Balstoties uz šo ietekmes novērtējumu un ņemot vērā, ka Eiropas Savienības un Ukrainas pašreizējais brīvās tirdzniecības nolīgums nedod iespēju garantēt godīgu tirdzniecību ar salīdzināmiem nodokļu, sociālajiem un vides noteikumiem, ir nepieciešams vispirms pārskatīt brīvās tirdzniecības nolīgumu un plašākā nozīmē – Eiropas tirdzniecības politiku, lai novērstu negodīgu konkurenci. Šo pārskatīšanu Eiropas Komisija ir paredzējusi 16. jūnija paziņojumā. Papildus tam tiks padziļināti analizēta Eiropas Savienības tirdzniecības politika un sākta sabiedriskā apspriešanās.

2.8. Īpaši aktuāli Ukrainai un Eiropas Savienībai tas ir kukurūzas sēklu jomā, jo ražotāja izmaksas Ukrainā ir daudz zemākas (ir aprēķināts, ka 2019. gadā salīdzinājumā ar ražošanas izmaksām Francijā tās bija par 26 % zemākas). Šo lēmumu rezultātā tiktu apdraudētas Eiropas kukurūzas sēklu pavairošanas nozares.

([3]) OV C 74 23.3.2005., 55. lpp., OV C 351 15.11.2012., 92. lpp.

2.9. Tagad, kad pienācis laiks izdarīt secinājumus pēc Covid-19 krīzes, nav pieļaujama atkarība no trešām valstīm stratēģiski svarīgajā uztursuverenitātes jomā un ir jāvēršas nevis pret sekām, bet pret cēloni.

Briselē, 2020. gada 18. septembrī

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Luca JAHIER